

OGRÓDKI ze SMAKIEM

Sandra Hotłoś, Patrycja Urban

Scenariusze zajęć dla 5-6 latków

„Ogródki ze smakiem” to pakiet materiałów dla nauczycieli wychowania przedszkolnego, którego celem jest poszerzanie świadomości dzieci o otaczającym ich środowisku i szeroko pojętej ekologii.

Życie w zgodzie z przyrodą, umiejętność dostosowania się oraz maksymalnego wykorzystania jej sezonowości, zaprzestanie marnowania żywności i życie w stylu *less waste*, to główne cele ogólnopolskiej akcji edukacyjnej **„Ogródki ze smakiem”**, która zachęca przedszkola do tworzenia ogródków warzywnych i prowadzenia działalności edukacyjnej wśród najmłodszych na temat ekologii.

Opracowane zabawy i inne aktywności dla dzieci zawarte w scenariuszach niosą za sobą przesłanie z edukacji przyrodniczej i wychowania proekologicznego. Konspekty zajęć mają uczyć poprzez zabawę właściwych zachowań, kształtować odpowiednie postawy, które są podwaliną dla działania dzieci w dorosłości. Należy zaznaczyć, że jest to projekt ekologiczny, zatem podejście proekologiczne będzie wybrzmiewać przy wszyst-

kich propozycjach zabaw – zarówno w treściach przekazywanych dzieciom przez nauczyciela, jak i przygotowaniu do nich poprzez, między innymi, wykorzystanie materiałów przeznaczonych do recyklingu. Holistyczne podejście do tematu pozwala edukować nie tylko dzieci, ale również ich rodziców i całą społeczność.

Scenariusze zajęć dla 5-6 latków

- Zestaw konspektów "Ogródki ze smakiem" dla dzieci w wieku 5-6 lat poszerza wiedzę dzieci na temat środowiska przyrodniczego, w tym ogródków warzywnych oraz pogłębia świadomość ekologiczną.
- Aktywności mają zaciekać dzieci światem roślin, uświadomić o konieczności ochrony środowiska, a także stworzyć okazje do otwartości i gotowości do próbowania nowych smaków.
- Podczas zajęć dzieci dowiedzą się o filozofii less waste oraz jak ją wykorzystać w praktyce, poszerzą wiedzę o pracy w ogrodzie, nazewnictwie nasion, co wpłynie na pobudzenie myślenia przyczynowo-skutkowego.
- Dzięki zaproponowanym zabawom, dzieci będą mogły obserwować zmiany zachodzące w procesie wzrostu zasadzonych warzyw i ziół oraz wykształcać postawy przyjazne środowisku przyrodniczemu.
- W konspektach zostały wykorzystane rozmaite zabawy: ruchowe, sensoryczne, badawcze, dydaktyczne, manipulacyjne, pamięciowe.

TEMAT 1:

Nasiona

PRACE W OGRODZIE CZ. 1
czas: 10 minut

pomoce: karty pracy, ołówek

Nauczyciel rozdaje dzieciom karty pracy z rozsypanką wyrazową. Ich zadaniem jest ułożenie i zapisanie liter w odpowiedniej kolejności. Dla ułatwienia, dzieci mogą skorzystać z pomocniczych ilustracji znajdujących się obok rozsypanki.

PRACE W OGRODZIE	
CO TO ZA WYRAZ?	
ger bai	
iz mae i	
sano ian	
or liś na	
wikra ę k z ci	

PRACE W OGRODZIE CZ. 2
czas: 15 minut

pomoce: nasiona słonecznika, ogórka, dyni, kartki z nazwami nasion

Nauczyciel dzieli dzieci na kilka grup. Każdej wręcza komplet nasion i wyjaśnia zasady zabawy – zadanie polega na posegregowaniu nasion ze względu na ich rodzaj, dopasowaniu ziaren do kartek z ich nazwami, a następnie wykonaniu z nich napisu tworzącego nazwę konkretnego nasiona.

słonecznik	
dynia	
ogórek	

WOSKOWIJKI – LESS WASTE W NASZYM DOMU

czas: 20 – 25 minut

pomoce: skrawki naturalnych materiałów wielkości 30x20 cm, papier do pieczenia, 0,5 kg (ok. 30 g dla jednego dziecka) wosku pszczelego, tarka kuchenna (potrzebna, gdy wosk jest w kawałku), żelazko

Nauczyciel prosi dzieci odpowiednio wcześniej, aby przyniosły z domu skrawki naturalnych (bawełnianych) materiałów o wymiarach ok. 30x20 cm.

Dzieci siedzą przy stolikach, nauczyciel wyjaśnia, czym są i do czego służą woskowijki – są one alternatywą dla folii aluminiowej i spożywczej, plastikowych opakowań czy foliowych worków. Co najważniejsze – są naturalne i wielorazowe. Co dokładnie możemy z nimi zrobić? Woskowijki służą m.in. do pakowania żywności. Przy odpowiedniej pielęgnacji mogą być użytkowane nawet rok! Wystarczy, że do ich mycia używa się letniej wody, a przy cięższych zabrudzeniach można dodać do wody trochę mydła, delikatnie potrzeć i dobrze wysuszyć. Dzięki użytkowaniu woskowijek przyczyniamy się do zmniejszenia produkcji niepotrzebnych odpadów i zanieczyszczenia środowiska. Korzystanie z nich idealnie wpisuje się w styl życia less waste.

Nauczyciel pyta dzieci: jakie znacie sposoby na niemarnowanie jedzenia? Czy znacie filozofię „less waste”? Od czego możecie zacząć, aby żyć w stylu less waste? Na co zwracać uwagę podczas robienia zakupów? Co zrobić, aby wykorzystać wszystkie zakupione rzeczy? Jakie macie pomysły na wykorzystanie woskowijek? Nauczyciel wyjaśnia i tłumaczy to, co jest dla dzieci nowe, niezrozumiałe.

Prowadzący przedstawia instrukcje wykonania woskowijki, którą dzieci będą mogły codziennie wykorzystywać, np. pakując w nie przekąski do przedszkola.

Instrukcja wykonania woskowijki:

1. Na stoliku rozłóżcie arkusz papieru do pieczenia. Ważne, aby był on przynajmniej dwa razy większy, niż materiał na woskowijkę.
2. Jeśli używacie wosku w kawałku – na kuchennej tarce zetrzyjcie mały kawałek wosku pszczelego.
3. Na płachtę papieru do pieczenia połóżcie wasz skrawek materiału i posypcie go woskiem.
4. Przykryjcie całość papierem do pieczenia, składając go tak, aby podczas rozgrzewania wosku nie wypłynął on na ławkę.
5. Nauczyciel włącza żelazko i rozgrzewa je do ok. 200°, następnie po kolei prasuje materiał z woskiem znajdujący się pod papierem do pieczenia, aż do jego pełnego roztopienia. Jeśli na materiale pozostały suche miejsca lub gdy odznaczają się one innym kolorem, nauczyciel dosypuje w te miejsca wosk i powtarza czynność.
6. Po wypracowaniu odczekajcie chwilę, a potem wyjmijcie swoją woskowijkę z papieru do pieczenia. Jeśli materiał jest jeszcze ciepły i klejący się, to odłóżcie go na swój papier i poczekajcie do całkowitego wyschnięcia.

TEMAT 2:

Sadzenie

EKO KULE NASIENNE

czas: 15 minut

pomoce: kawałki zielonego, niebieskiego i białego papieru (mogą to być zużyte skrawki, kartki), woda, trzy duże miski, po trzy małe miski dla każdej grupy, blender, nasiona warzyw, np. sałata, rukola, rzodkiewka, pietruszka korzeniowa, marchew, burak liściowy, burak ćwikłowy, brokuły, kabaczek

Nauczyciel przed zajęciami wkłada do trzech misek skrawki zielonego, niebieskiego i białego papieru, zalewa je wodą i pozostawia na 30-40 minut. Następnie za pomocą blendera miksuje papier na miazgę. W razie potrzeby dodaje trochę wody, aby papier stworzył pulę.

Prowadzący dzieli dzieci na kilkusobowe grupy. Każda z nich otrzymuje w małych miseczkach zmiksowany kolorowy papier oraz opakowanie z nasionami (każda grupa inne). Nauczyciel wyjaśnia, co znajduje się w pojemnikach i skąd pochodzą skrawki papieru. Do miski z niebieskim papierem dzieci wsypują opakowanie nasion i całość dokładnie mieszają. Później biorą do rąk niewielką ilość niebieskiej mieszanki i formują z niej małe kule. Następnie dokładają do niej mniejsze kawałki białej i zielonej pulpy. Do nadania całości formy kuli należy lekko przetaczać je w dłoniach. Dzięki użytym kolorom papieru uformowana kula ma przypominać naszą planetę – Ziemię.

WARIANT I – sadzenie kul w doniczkach w sali

Dodatkowe pomoce: małe doniczki torfowe, pojemniki na ziemię, łopatkę ogrodową, konewka napełniona wodą, ziemia do warzyw

Nauczyciel rozdaje dzieciom małe torfowe doniczki. Każdej grupie wręcza pojemnik z ziemią do warzyw i łopatkę ogrodową. Prowadzący prosi dzieci, aby nasypały do swoich doniczek ziemię do pełna i palcami lub łopatką zrobili w niej mały otwór na głębokość ok. 3 cm. Dzieci do wgłębienia wkładają nasienne kule, podlewają je wodą z konewki i umieszczają pojemniki na nasłonecznionym parapecie.

WARIANT II – sadzenie kul w przedszkolnym ogródku

Nauczyciel wraz z dziećmi zabiera kule nasienne do przedszkolnego ogródka i rozrzuca je po wyznaczonym terenie.

JAK TO SIĘ NAZYWA?

czas: 15 minut

Dzieci tworzą etykiety do sadzonek w ogródku z wykorzystaniem różnych materiałów, np. tych przeznaczonych do recyklingu.

WARIANT I

pomoce: jednorazowe drewniane łyżki lub drewniane łyżki kuchenne, farby akrylowe, pędzle, cienki marker permanentny, woda, pojemniki na wodę

Dzieci na łyżkach malują warzywa, które znajdują się w ich przedszkolnym ogródku. Następnie przy pomocy nauczyciela markerem permanentnym na łyżkach zapisują ich nazwy.

WARIANT II

pomoce: jednorazowe drewniane łyżki lub drewniane łyżki kuchenne, małe opakowanie czarnej farby tablicowej, kolorowe kredowe markery

Dzieci malują łyżki czarną farbą tablicową. Po wyschnięciu farby, przy pomocy markerów kredowych ozdabiają je i podpisują.

WARIANT III

pomoce: kamienie różnej wielkości, farby akrylowe, woda, pojemniki na wodę

Dzieci spacerują z nauczycielem, zbierają różnej wielkości kamienie i malują na nich warzywa, których sadzonki znajdują się w przedszkolnym ogródku.

OGRÓD WERTYKALNY CZ. 1

czas: 15 minut

pomoce: plastikowa butelka 5 l po wodzie, nożyczki, nożyk do tapet, 25-30 średniej wielkości cebul, 5 l ziemi do warzyw, woda, łopatką ogrodową

Nauczyciel przed zajęciami dokładnie czyści butelkę, zrywa etykietę i odcina szyjkę z butelki tak, aby z łatwością mógł włożyć do niej rękę, w której będzie trzymał cebulę. Następnie za pomocą nożyczek/nożyka do tapet wycina otwory na butelce. Należy pamiętać o tym, że powinny one być wielkości klasycznej żarówki i znajdować się na tym samym poziomie – ułatwi to sadzenie cebuli warstwami.

Prowadzący przedstawia dzieciom instrukcję wykonania ogrodu wertykalnego:

1. Na dno butelki za pomocą łopatką ogrodową wsypcie ziemię ogrodową.
2. Przygotujcie kilka cebul, umieśćcie je korzeniami skierowanymi do środka butelki (końcówki, z których wyrośnie szczypior, powinny wystawać przez otwory). Zasypcie je ziemią, która powinna sięgać maksymalnie do początku wyższych otworów. Powtarzajcie te czynności, aż do wypełnienia wszystkich otworów cebulami.
3. Całość podlejcie obficie.
4. Na górę załóżcie odciętą część butelki z szyjką, postawcie na następnym parapecie i czekajcie na efekty!

Podczas wspólnej pracy nauczyciel zadaje dzieciom pytania związane z recyklingiem. Tłumaczy, że plastikowe butelki można ponownie wykorzystać na różne sposoby i prosi dzieci, aby zastanowiły się i podały przykłady ich wtórnego zastosowania.

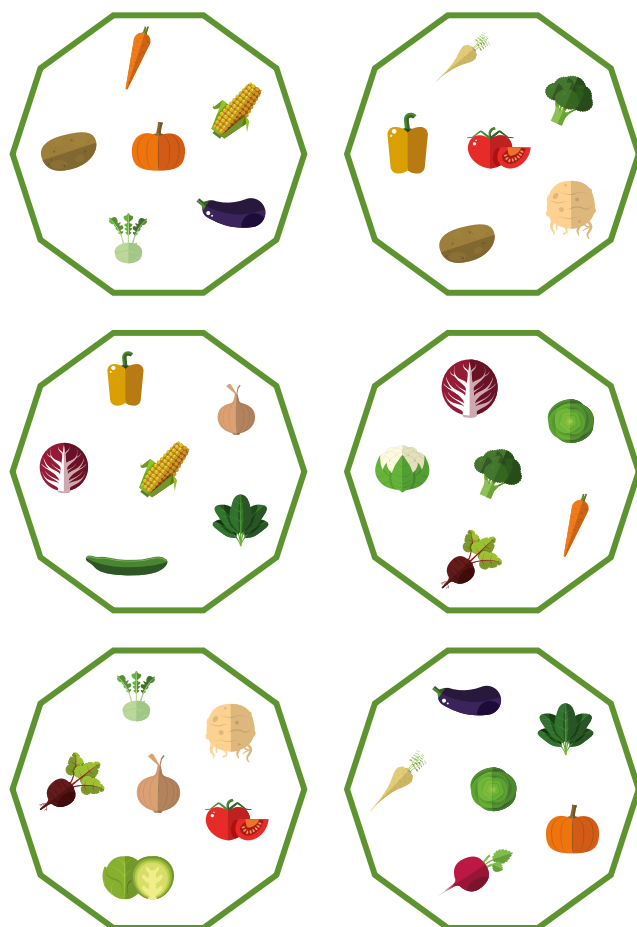
OGRÓD WERTYKALNY CZ. 2

czas: 10 – 15 minut

pomoce: zestaw wyciętych kart dla każdej drużyny

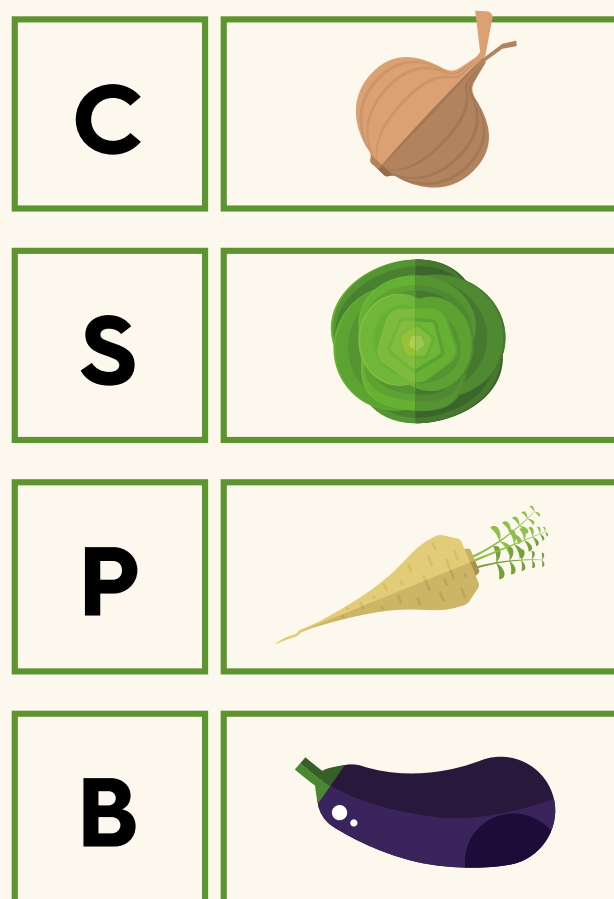
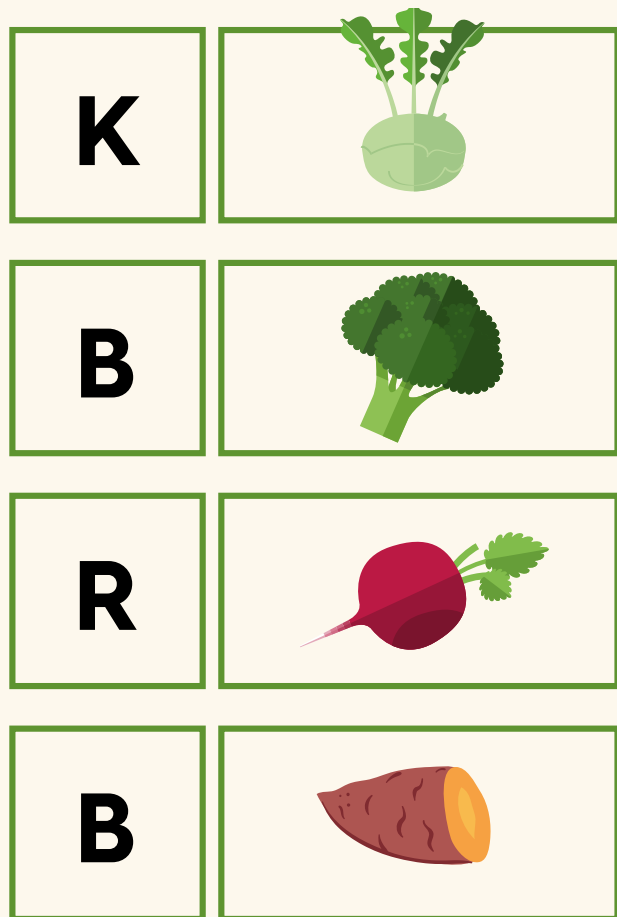
Prowadzący dzieli dzieci na grupy 2-osobowe. Każda z nich otrzymuje zestaw kart, którego będzie używać do rozgrywek. Nauczyciel przedstawia zasady gry:

1. Każda osoba wyciąga z talii jedną kartę i kładzie ją na środku stołu/tawki.
2. Gracze szukają jednej wspólnej rzeczy, która występuje na obu kartach. Gracz, który pierwszy ją zauważy, dotyka jej palcem na obydwu kartach i wymawia jej nazwę.
3. Gracz, który pierwszy prawidłowo wskazał na powtarzającą się ilustrację, zabiera dwie karty, które brały udział w rozgrywce.
4. Gra kończy się w momencie, gdy wszystkie karty zostaną wykorzystane.
5. Gracz, któremu udało się zdobyć większą liczbę kart, wygrywa.

TEMAT 3:

Zbiory i ich wykorzystywanie

ZBIORY

czas: 15 minut

pomoce: 16 rolek papieru toaletowego (w przypadku większej ilości dzieci w grupie, można zwiększyć ilość rolek papieru i piątek, dodatkowo ilustracje warzyw i kartki z literami w obu grupach mogą być takie same, ale z obramowaniem w kolorze dwóch drużyn), 8 piątek zielonych, 8 piątek żółtych, 2 pojemniki na piłki, ilustracje warzyw, kartki z literami

Nauczyciel rozkłada na podłodze 16 rolek papieru toaletowego i kładzie na nich kolorowe piłki. Za nimi, po dwóch stronach ławki, rozkłada ilustracje wraz z literami. Prowadzący dzieli dzieci na grupę „zielonych” i „żółtych”. Dzieci stają gęsiego, pierwszy z drużyny skacząc na złączonych nogach, zabiera do pojemnika jedną piłkę w kolorze drużyny i skacząc, dociera do stolika, wybiera jedno warzywo i dopasowuje do niego literę, na którą to konkretne warzywo się zaczyna. Po prawidłowym połączeniu obrazka z literą dziecko wraca do grupy, przekazuje pojemnik kolejnej osobie. Wygrywa drużyna, która jako pierwsza zbierze wszystkie piłki i poprawnie dopasuje ilustracje.

BINGO WARZYWNE

czas: 15 minut

pomoce: dwa zestawy wydrukowanych plansz dla każdego dziecka, dwie karty z warzywami dla osoby prowadzącej

Nauczyciel przedstawia dzieciom zasady gry w warzywno bingo. Pokazuje kartę z ilustracjami wszystkich warzyw, które mogą znaleźć się na planszach i prosi dzieci o podanie ich nazw. Następnie rozdaje wszystkim dzieciom plansze, prosi, aby przygotowały ołówki do skreślania i wyjaśnia reguły gry:

1. Na planszach znajdują się 24 różne warzywa, każda z nich posiada ich inną kombinację.
2. Na środku każdej planszy znajduje się czarny krzyżyk.
3. Osoba prowadząca grę wybiera ze swojej karty losowo warzywo, skreśla je i wymawia jego nazwę. Jeśli na planszach graczy znajduje się to konkretne warzywo, skreślają je.
4. Wygrywają trzy pierwsze osoby, które uzyskają skreślenia pięciu pól następujących po sobie w pionie lub w poziomie, bądź 4, które przechodzą przez środek w pionie, poziomie lub pod skosem.

Kolejną rozgrywkę może prowadzić wybrany przez nauczyciela uczeń.

B	I	N	G	O
				
				
		X		
				
				

CZY WIESZ, ŻE...?

czas: 10 - 15 minut

pomoce: karty z pytaniami, czasomierz

Nauczyciel dzieli dzieci na grupy 4-osobowe. Przedszkolaki po kolei określają, czy stwierdzenia odczytywane przez nauczyciela to „prawda” czy „fałsz”. Za poprawną odpowiedź dana drużyna otrzymuje jeden punkt.

Dzieci po kolei odpowiadają na wylosowane pytania, które odczytuje nauczyciel. Gracz, który odpowiada na pytanie, ma dokładnie 10 sekund na odpowiedź, w przeciwnym razie traci kolejkę i pytanie przechodzi na członka kolejnej drużyny. Nauczyciel mierzy czas. Odpowiedzi udzielone przez poprzedników nie mogą się powtarzać. Jeśli żadna drużyna nie odpowie poprawnie na pytanie, to nauczyciel losuje nowe pytanie. Za poprawną odpowiedź drużyna otrzymuje jeden punkt. Wygrywa drużyna, która uzyska największą ilość punktów.

Twierdzenia typu „prawda” czy „fałsz”:

1. Marchew występuje tylko w kolorze pomarańczowym. (fałsz)
2. Pestki dyni nie są jadalne na surowo. (fałsz)
3. Kabaczek i cukinia to to samo warzywo. (fałsz)
4. Ogórek w większości składa się z wody. (prawda)
5. Na początku symbolem Halloween była rzepa, a nie dynia. (prawda)
6. Przez jedzenie dużej ilości marchwi, skóra może przybrać bardziej pomarańczowy odcień. (prawda)
7. Kalafor może być spożywany na surowo. (prawda)
8. Ziemniaki występują tylko w jednym kolorze. (fałsz)
9. Schłodzenie w lodówce cebuli powoduje mniejsze łzawienie podczas krojenia. (prawda)
10. Wszystkie nasiona warzyw sadi się o tej samej porze roku. (fałsz)

10 sekund – pytania:

1. Wymień dwa warzywa liściaste.
2. Wymień dwa warzywa, które mogą powodować alergię.
3. Do czego podczas pracy w ogródku używa się "pazurków"?
4. Wymień dwa jadalne nasiona.
5. Jak nazywa się miejsce w ogrodzie, które służy do przechowywania BIO odpadów?
6. Wymień dwa warzywa, które w uprawie wymagają wspomagania podporami.
7. Co znajduje się na fotografii?

8. Jakie warzywo zostało przedstawione na zdjęciu?

9. Na zdjęciu przedstawiona jest sałata czy jarmuż?

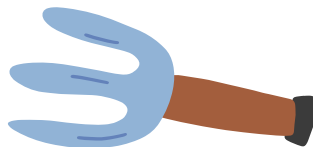

10. Jak nazywa się to warzywo?

g e r b a i

— — — — —

i z m a e i

— — — — —

s a n o i a n

— — — — —

o r l i ś n a

— — — — —

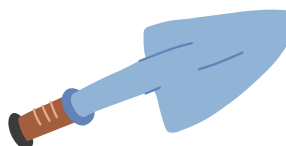
w i k r a ę k z c i

— — — — —

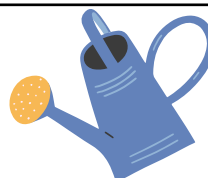
a ł p ł k o a

— — — — —

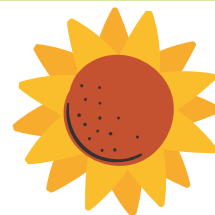

f o e k a k n

— — — — —

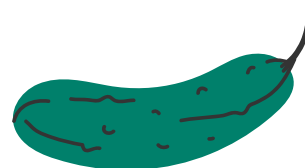
słonecznik

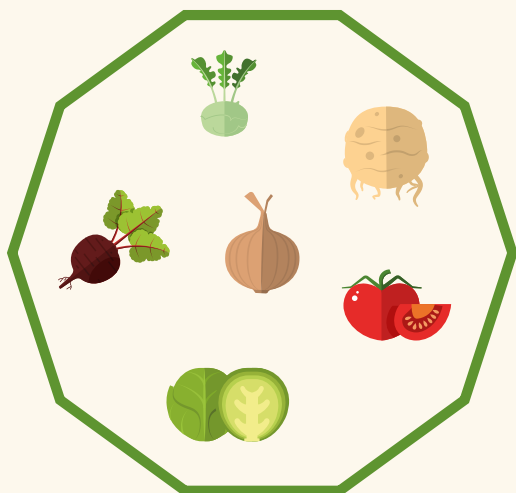
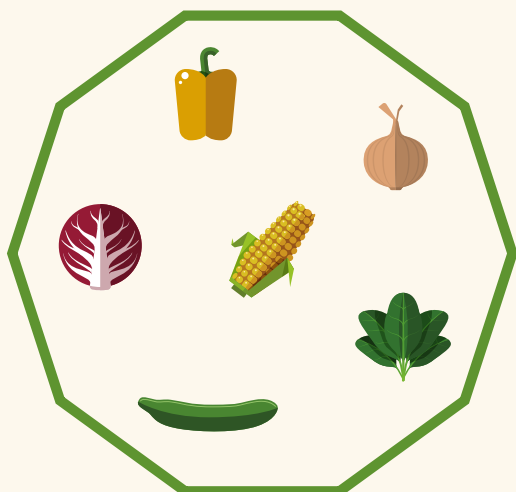
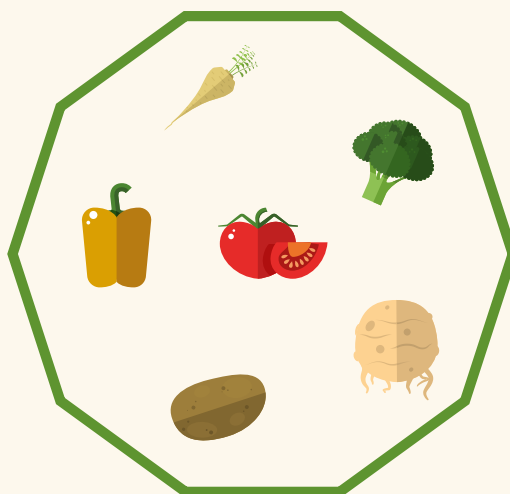
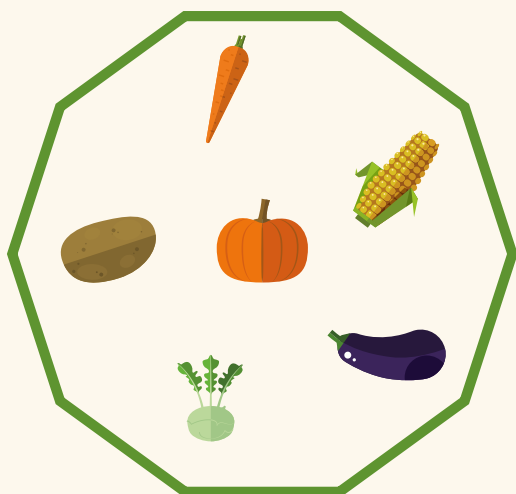

dynia

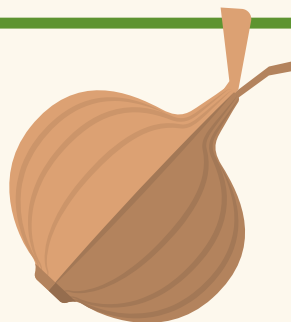

ogórek

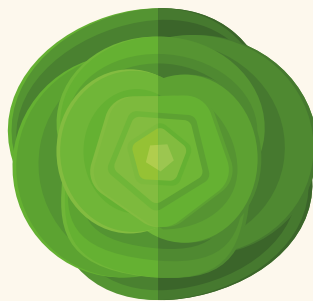

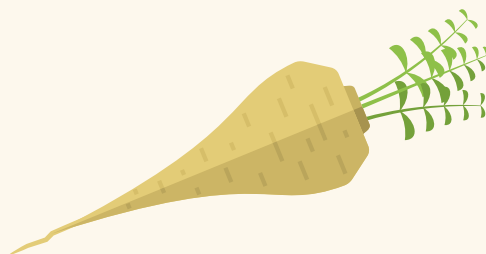
C

S

P

B

K

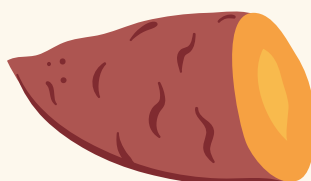
B

R

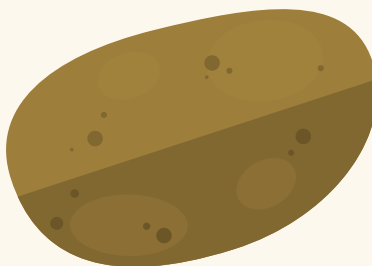
B

D

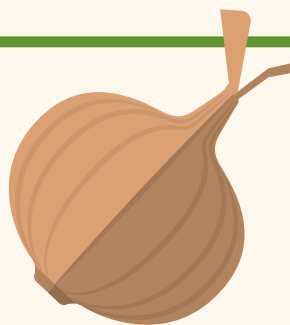
Z

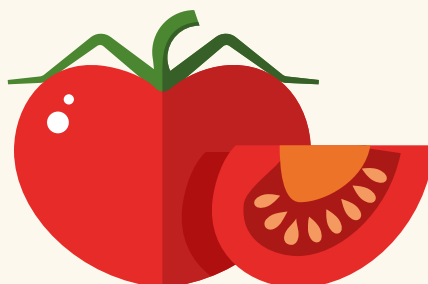
B

C

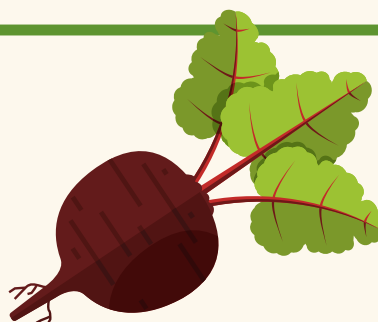
P

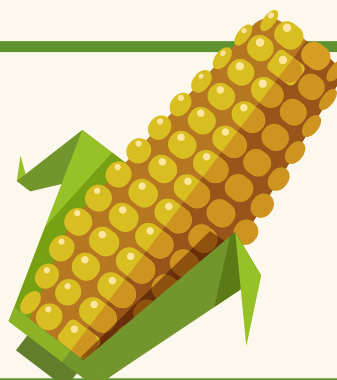
O

B

K

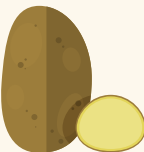
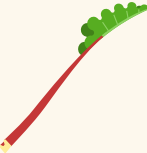
B

I

N

G

O

				
				
		X		
				
				

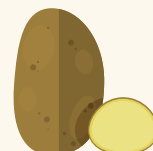
B

I

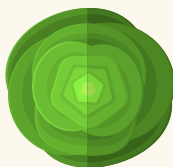
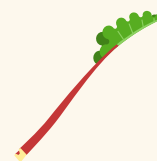
N

G

O

X

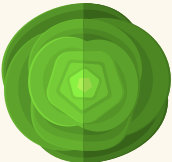
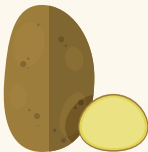
B

I

N

G

O

				
				
		X		
				
				